

■ Entrevista a Ernest Cañada Mullor, fundador d'Alba Sud

La cooperació no pot ser neutre

—Què és Alba Sud?

—Un grup de persones que vivim entre Catalunya, les Illes Balears, Nicaragua, Equador, Mèxic, el Salvador... i que hem coincidit en la necessitat de posar en marxa un espai que ajudi a generar opinió crítica amb relació a alguns dels principals reptes als quals s'enfronten les nostres societats: el canvi climàtic, les noves dinàmiques econòmiques derivades de la globalització o l'empobriment de la majoria de la població.

—Generar opinió per a què?

—Pretenem ser un espai d'anàlisi però també de propostes que ajudin als canvis socials. La nostra preocupació principal és veure com la majoria de la població es veu desposseïda dels recursos i els territoris que possibiliten la vida, i què podem fer-ho per resistir i recuperar un major control social i comunitari.

—I què podem fer?

—Pensem que l'única alternativa real als processos de subdesenvolupament creixent passa per ampliar el control social des de baix en totes les esferes de la vida, per promoure, en definitiva, una veritable democratització.

—Quina és la situació actual a Centre Amèrica?

—Centre Amèrica és una societat molt complexa, molt marcada per la violència. Aquesta violència, i les sistemàtiques violacions dels drets humans, van deixar un pòsit de desestructuració social terrible. Nicaragua, amb el triomf de la Revolució Sandinista l'any 1979 va viure una història particular, que ajuda a entendre encara algunes diferències amb la resta de països de la regió. I des dels anys noranta la violència estructural del neoliberalisme ha provocat més pobresa i desvertebració social. De forma paral·lela Centre Amèrica va passar de viure de l'agroexportació tradicional a expulsar la seva gent per treballar a l'exterior i viure de l'explotació dels recursos naturals. Per acabar-ho d'adobar la presència creixent del narcotràfic i l'organització de bandes a moltes barriades ofereix l'escenari d'una societat molt trencada, fragmentada, en la qual la gent ha de fer un esforç enorme dia a dia per sobreviure.

—Un panorama gens esperançador...

—Un intenta viure enmig de totes aquestes contradiccions i aportar alguna cosa, sense creure amb la possibilitat real de grans canvis

a curt termini, però intentant-ho, malgrat tot. Hi ha moments durs, de tristesa i impotència, però també d'alegria, de connexió amb expressions d'una enorme humanitat en persones que continuen compromeses amb un món més just.

—Quines propostes faries per canviar les polítiques globals de cooperació al desenvolupament?

—No hi ha una sola política de cooperació possible, n'hi ha moltes, depenent de com entenquem les causes de l'empobriment i la desigualtat i la perspectiva ètica i política en què ens situem.

—Quina és la teva?

—Des del meu punt de vista, la discussió no es pot plantejar sense tenir en compte que vivim un moment d'emergència planetària, tant a escala ambiental com social, extremadament alarmant. El model de desenvolupament dominant, amb les seves necessitats de creixement econòmic constant, és insostenible. Socialment la situació no és pas millor: la desigualtat és creixent i l'empitjorament de les condicions de vida de grans sectors de població és impressionant, tant als països del Sud com, de forma creixent, al Nord. Paral·lelament assistim a una reacció brutal de les elits de poder que accentuen els processos d'acumulació de capital per la via de la desposseïció de recursos que encara estan en mans de la majoria de la població —la terra, l'aigua, els boscos, la biodiversitat... En aquest context la política de cooperació que ens fa falta és la que s'orienta a donar suport als grups més afectats per aquesta dinàmica, i alhora, la que contribueix decididament a la resistència davant aquests processos i intenta incrementar el control comunitari i col·lectiu dels béns comuns.

—Ens hem de mullar...

—La cooperació no pot ser neutre. No té res a veure un model de cooperació al servei de la internacionalització del capital, o que en última instància intenti alleugerir els desastres provocats per aquest model de desenvolupament, amb una cooperació que, tot i ser conscient de les seves limitacions, intenta donar suport als col·lectius i els estats que es resisteixen a la desposseïció del conjunt de la població. Les dues coses alhora no són possibles. Cal escollir.

“Som en un moment d'emergència planetària”. Això és el que pensa Ernest Cañada, un investigador i comunicador social especialitzat en turisme i desenvolupament rural, apassionat per tot el que es cou a l'Amèrica Llatina i creador l'any 2002 d'Alba Sud, una plataforma associativa especialitzada en investigació i comunicació social. Té 42 anys i viu des de l'any 2005 a Managua, Nicaragua, des d'on coordina l'entitat i col·labora amb el Grup de Recerca en Sostenibilitat i Territori de la Universitat de les Illes Balears. És un home que s'ha construït en la confluència de dos mons, el Nord i el Sud. Es defineix com a actiu, sensible davant el dolor i el malestar de la gent i compromès socialment i políticament, i afirma que el seu pas pel món de l'educació en el lleure com a usuari i com a monitor d'esplai l'ha influït molt en la seva decisió de dedicar-se en cos i ànima a la cooperació. Un àmbit en què, Ernest Cañada n'està convençut, també s'ha d'escollir de quina banda s'està. Amb Alba Sud, s'ha situat en un model de cooperació que lluita per als més desvalguts, contra un model econòmic insostenible i el que considera com una de les principals amenaces actuals: la desposseïció de recursos naturals com l'aigua, els boscos o la biodiversitat.